

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Захаров А. А.

заступник начальника кафедри забезпечення військ (сил)

Військова академія

м. Одеса, Україна

Необхідність вирішення наукового завдання щодо поліпшення якості підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України (далі – ЗСУ) до управління персоналом зумовлена низкою чинників.

По-перше, в умовах трансформації системи військової освіти та повномасштабного вторгнення військ росії на територію суверенної і незалежної Української держави серед завдань сил сектору безпеки і оборони держави визначено нарощування спроможностей цих сил, зокрема за нормами, принципами і стандартами НАТО, а також удосконалення кадрового забезпечення, роботи з персоналом, дотримання службової дисципліни та підвищення професіоналізму особового складу, які б в комплексі відповідали сучасним реаліям та принципам реформування ЗСУ та відповідала б стандартам НАТО.

По-друге, управління персоналом, зокрема робота з кадрами, їх якісний добір, професійний розвиток, поліпшення системи мотивації та заохочення для забезпечення високої моральної і бойової готовності є найбільш суттєвими напрямками діяльності щодо підвищення ефективності функціонування ЗСУ як інституту держави, що покликаний забезпечити оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності.

Щодо змісту поняття «управління персоналом», то узагальнення вимог нормативних документів, що розкривають зміст цього процесу у ЗСУ (Закони України «Про військовий обов'язок і військову службу» [1], «Про Збройні Сили України» [2], «Про військовий обов'язок і військову службу» [3] та інші) дозволяє зробити висновок, що ця діяльність охоплює широкий спектр завдань, спрямованих на ефективне управління людськими ресурсами для забезпечення оптимальної функціональності та виконання завдань оборони.

Щодо визначення сутності поняття «управління персоналом», то в наукових джерелах воно тлумачиться по-різному. Вчені тлумачать його як «сукупність механізмів, принципів, форм і методів взаємодії під час формування, розвитку та діяльності персоналу організації, що реалізується як низка взаємопов'язаних напрямів та видів діяльності»

[4, с. 87–88], а також «постійний вплив на персонал у різних часових лагах для забезпечення розвитку підприємства (застосування визначених керівництвом дій, маркетинг персоналу, оцінювання, розвиток персоналу, вивільнення, організація кадрового діловодства тощо)» [5].

Щодо змісту управління персоналом у ЗСУ, то воно передбачає планування та реалізацію процесів мобілізації та набору нового військового персоналу та фахівців; планування та впровадження програм професійного навчання та підвищення кваліфікації; забезпечення професійного розвитку військовослужбовців; планування і управління кар'єрою військовослужбовців; оцінку і визначення потреб у кадрах та їх розподіл; забезпечення мотивації та заохочення особового складу для забезпечення високої моральної-психологічної і бойової готовності; забезпечення соціальних гарантій, компенсацій та пільг для військовослужбовців та ветеранів служби; організацію процесу виходу на пенсію та подальший супровід військовослужбовців після закінчення служби; розвиток лідерських якостей військовослужбовців та корпоративної (професійної) культури.

Отже, управління персоналом є складним та багатограним процесом, що передбачає врахування особливостей військової служби та потреб національної безпеки, а тому вимагає відповідної підготовки офіцерського складу до його реалізації під час виконання службових обов'язків на різних посадах.

Проблема професійної підготовки майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах (далі – ВВНЗ), формування та розвиток професійно-особистісних якостей курсантів, набуття ними готовності до виконання різних видів завдань і діяльності неодноразово були предметом уваги вітчизняних науковців, зокрема С. Білявця, А. Галімова, О. Діденка, О. Маслія, В. Рижикова, В. Ягупова та інших. У контексті дослідження особливий інтерес становлять дослідження військових вчених-педагогів, зокрема О. Ставицького, О. Торічного, С. Шумовецької та інших, в яких розглядаються теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх офіцерів і військовослужбовців сил сектору безпеки і оборони. Деякі проблеми підготовки майбутніх офіцерів до управління персоналом розглядали Л. Балагур (підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників до управління основними підрозділами охорони державного кордону), а А. Ємцов, Н. Агаєва, Г. Шпанчук обґрунтували особливості управління кар'єрою військовослужбовців за військовими званнями у контексті наближення до стандартів НАТО). У публікаціях А. Зарецького розглядаються деякі аспекти кадрової політики та управління персоналом у ЗСУ. Вчені А. Сиротенко та В. Артамошенко розкрили особливості набуття сумісності військової освіти і підготовки кадрів сил

оборони з урахуванням національних вимог і стандартів НАТО щодо управління персоналом, а Н. Матюхіна – організаційно-правові засади управління персоналом органів внутрішніх справ України.

Науково-теоретичні та організаційно-прикладні основи управлінської діяльності керівників висвітлено в публікаціях О. Галуса, М. Дарманського, Г. Єльнікової, В. Олійника, Р. Сущенко, Є. Хрикова та ін.

Водночас комплексного дослідження щодо формування готовності майбутніх офіцерів до управління персоналом (особовим складом), в якому представлено обґрунтування і доведено необхідність впровадження в освітній процес науково-методичних рекомендацій та педагогічних умов, що забезпечують результативне формування основних компонентів зазначеної готовності, на сьогодні немає. Доцільно також визначити дієві інструменти для діагностики професійної готовності офіцерів здійснювати управління персоналом, зокрема відповідні критерії, показники та рівні її сформованості.

Посилюють актуальність теми дослідження також емпіричні результати аналізу якості та ефективності професійної підготовки майбутніх офіцерів до управління персоналом. Зокрема не всі курсанти випускного курсу Військової академії демонструють високий рівень відповідних умінь і навичок, які є складовими готовності до управління персоналом.

Також доводиться констатувати, що у професійній підготовці майбутніх офіцерів помітні певні суперечності, які стосуються управління персоналом, зокрема між вимогами нормативно-правових документів щодо якості професійної підготовки офіцерів ЗСУ за стандартами НАТО та станом освітньо-методичного забезпечення реалізації цих вимог; потенційними можливостями, що їх мають сучасні ВВНЗ для ефективної підготовки майбутніх офіцерів до управління персоналом і недостатнім використанням цих можливостей на практиці; необхідністю швидкого осучаснення змісту професійної підготовки офіцерського складу з урахуванням викликів сьогодення та повільним оновленням її змісту, форм і методів; значними педагогічними резервами навчальних дисциплін щодо підготовки до управлінської діяльності майбутніх офіцерів та недостатньою готовністю науково-педагогічних працівників до їх викладання на рівні, що визначається стандартами НАТО.

Отже, актуальність теми, її недостатня теоретична розробленість, практичне значення її розв'язання для військово-педагогічної науки, необхідність подолання наведених суперечностей потребують проведення дослідження, метою якого є поліпшення якості підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України до управління персоналом.

Література:

1. Про військовий обов'язок і військову службу. Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
2. Про Збройні Сили України. Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1934-12#Text>
3. Про військовий обов'язок і військову службу. Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
4. Сардак С.Е., Третяк О.О. Управління персоналом: теоретичні аспекти та практичні здобутки. Д.: Інновація, 2009. 157 с.
5. Ткаченко, М. І., Ткаченко, М. І., Євась, Т. В., Євась, Т. В., & Жукова, О. А. (2018). Актуальні підходи до управління персоналом підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. Випуск 4 (16) / 2018. С. 121–124.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-83>

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ НУШ ЯК ПЛАТФОРМА ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Зюба Д. С.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 – Початкова освіта*

*Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна*

Лесковець О. Р.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 – Початкова освіта*

*Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Науковий керівник: **Якименко С. І.***

доктор педагогічних наук,

професор кафедри дошкільної та початкової освіти

*Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
м. Миколаїв, Україна*

Зміни, які сьогодні відбуваються в суспільно-політичному житті української держави, впливають на процес виховання молодого